

Think & Drink ... met de Vlaamse Europarlementsleden

10 oktober
Infobureau EP – Brussel

BEKNOPT VERSLAG

Op vrijdag 10 oktober 2014 kwamen 'de Verenigde Verenigingen', na een succesvolle eerste keer, voor een tweede maal, samen te Brussel voor een Think & Drink. Dit in samenwerking met het Informatiebureau van het Parlement. Het hoofddoel? Sleutelfiguren uit de Europese politieke wereld in dialoog laten treden met het verenigingsleven in Vlaanderen. De uitdagingen voor het verenigingsleven werden onder de loep genomen en er werd gekeken hoe politiek en middenveld elkaar kunnen versterken.

Wie denkt dat de Europese Unie geen oog en oor heeft voor het middenveld, heeft het mis. Dat was grotendeels de boodschap die weerklonk op deze tweede Think & Drink. Bart Staes, Helga Stevens, Philippe De Backer en Ivo Belet gingen er in dialoog met het Vlaamse middenveld. Is het zinvol dat het middenveld zich bezig houdt met Europa? Volgens de aanwezige politici alleszins wel en onder de nieuwe Commissie-Juncker komen er daar nog meer kansen voor. En dat is ook nodig, want de dialoog is nog niet sterk genoeg. Maar, het blijft ook belangrijk om te focussen op het federale niveau, zo klonk het herhaaldelijk.

De stem van het middenveld klinkt

Volgens professor Europese Studies Ferdi De Ville (UGent) erkent "Europa" niet alleen het middenveld – denk maar aan de ruim 1 miljard aan subsidies waarmee de Europese Unie verenigingen ondersteunt – maar doet de EU zelfs zijn best om het een stem te geven. Sinds de conventie van Lissabon zijn hiervoor verschillende instrumenten ontwikkeld die het middenveld en de burger meer invloed geven in het Europese beleidsvormingsproces. Het Europees Burgerinitiatief en de verschillende '**Civil Society Platforms**' vonden in Lissabon hun oorsprong.

Het klopt volgens De Ville niet dat enkel multinationals via lobbyorganisaties het beleid proberen te beïnvloeden. Ook non-profit organisaties, zoals Greenpeace, proberen op die manier hun standpunten bij de parlementariërs aan de man/vrouw te brengen. Daarnaast bestaan er initiatieven waarbij geëngageerde burgers en de sociale partners betrokken worden in overleggen, zoals dat recent gebeurd is bij TTIP, het vrijhandelsakkoord tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten.

Toch zijn er nog **veel frustraties bij het middenveld** rondom de samenwerking met de EU. Er zou te weinig geluisterd worden, het zou zich geen gerespecteerde partner voelen en het ziet geen effecten van zijn moeite. *"Words, words, words"*.

Ziet het middenveld het mis?

Tegengeluiden bekritisieren precies de rol die het middenveld speelt: het zou te anti-globaal en te anti-Europees zijn. De Ville vindt dat het middenveld niet te kritisch mag zijn wil ze niet haar eigen deuren instampen. Het moet bijvoorbeeld oppassen met het bespelen van de publieke opinie en moet méér en constructiever samenwerken met de verschillende commissies. Opmerkelijk, omdat dit precies de wens is van veel middenveldorganisaties.

De aanwezige politici benadrukken dat het middenveld wel degelijk een belangrijke plaats inneemt in het Europese beleidsvormingsproces. Toen bekend werd dat Ivo Belet (CD&V) ondervoorzitter werd voor de commissie milieu, stond zijn telefoon al na enkele minuten roodgloeiend met 'hongerige' lobbygroepen. *"En niet alleen van de grote multinationals,"* beklemtoonde hij. Helga Stevens (N-VA) ziet voor politici een belangrijke taak om de belangen van verschillende groepen te verzoenen. Waarop Phillippe De Backer (Open VLD) aangaf dat het op Europees niveau een fabel is dat de belangen van industrie en de non-profit altijd mijlenver van elkaar liggen.

Bart Staes (Groen) gaf voorbeelden waarbij organisaties al **significante bijdragen** hebben geleverd bij het ontstaan van verschillende wetsvoorstellen, zoals het verbod op het gebruik van bepaalde pesticiden in de landbouw. Het middenveld is en blijft **een belangrijke bron van informatie**. *"Wij kunnen dat als Vlaamse Europarlementsleden niet alleen"*, stelde Ivo Belet. Alleen al het feit dat het Europees Parlement in Brussel is, is een voordeel dat Vlaamse middenveldorganisaties veel meer moeten benutten.

Het middenveld kreeg sinds het verdrag van Lissabon al meer toegang tot de Europese besluitvorming, maar iedereen is het er over eens dat de dialoog beter en intenser kan. Een eerste mogelijkheid dient zich aan in de Commissie-Juncker, waar Eurocommissaris en vice-voorzitter **Valdis Dombrovskis** verantwoordelijk wordt voor het bevorderen van de sociale dialoog op Europees niveau. Hij zal hierrond nauw samenwerken met Eurocommissaris Thyssen (CD&V), wat voor het Vlaamse middenveld een extra troef kan zijn.

Om op de hoogte te blijven van wat er in het Europees Parlement gebeurt, is [Vleva](#) een goede partner. Dit agentschap volgt Europese dossiers op de voet en houdt thematisch alle ontwikkelingen bij. Ook op gebied van subsidies kent het alle ins en outs. Het gaf daaromtrent een speciaal e-book uit die u op [hun site](#) gratis kan downloaden.

Tot slot nog een tip van de aanwezige politici. Hoewel Europa en het middenveld elkaar nodig hebben, mogen de organisaties **het federale niveau niet vergeten**. Bij het ontwikkelen en goedkeuren van Europees beleid hebben de nationale parlementen een belangrijke rol. Neem hen dus (ook) mee wanneer je draagvlak zoekt.

INTEGRAAL VERSLAG

Jos Bertrand, medewerker van het Informatiebureau, gaf een korte inleiding over de rol van het Informatiebureau: de link leggen tussen burgers, middenveld, media en Europese politiek. **Danny Jacobs**, voorzitter van 'de Verenigde Verenigingen', deed vervolgens het programma uit de doeken.

Ferdi De Ville, professor Europese studies aan de Universiteit van Gent, startte de namiddag met de stelling dat het middenveld in theorie erg belangrijk is voor de Europese Unie. In 1992 publiceerde de Commissie een paper waarin ze zich voornam een gestructureerde dialoog met het middenveld aan te gaan. Maar naast dialoog en consultatie wil de Europese Unie het middenveld ook ondersteunen, via subsidies. Andere initiatieven waaruit het belang van het middenveld blijkt, zijn het *transparency* register, dat consultaties op Europees niveau kenbaar wil maken, en het Burgerinitiatief, waarbij burgers onder bepaalde voorwaarden thema's op de politieke agenda kunnen plaatsen. Kort gesteld, de Europese Unie laat het middenveld niet links liggen.

Maar toch leeft er frustratie. Waarom? Aan de hand van zijn onderzoek naar de TTIP onderhandelingen (*Transatlantic Trade and Investment Partnership*, de uitbouw van een mogelijke trans-Atlantische eenheidsmarkt via harmonisering tussen de EU en de VS) en hoe het middenveld in de vorming ervan al dan niet geconsulteerd wordt, probeerde prof. De Ville ons een inzicht te geven over hoe de Europese Unie in contact staat met het middenveld en omgekeerd.

Prof. De Ville stelt dat middenveldorganisaties het gevoel hebben niet op de agenda te kunnen wegen. Ze worden met andere woorden wel gehoord maar de input wordt niet in rekening gebracht. Aan de hand van het voorbeeld van de raadpleging over het *'Investor to state dispute settlement'* (ISDS-mechanisme in een internationaal verdrag waarbij buitenlandse investeerders het recht hebben om een arbitragezaak tegen een vreemde overheid te starten omdat hun verwachte winsten zouden kunnen verminderen) blijkt deze frustratie een grond van waarheid te bevatten. Er kwamen 150.000 antwoorden op de raadpleging naar aanleiding van het ISDS-mechanisme in het TTIP-verdrag. Toch werd het zonder omwegen opgenomen in het vrijhandelsverdrag tussen de EU en Canada. Voorbeelden als dit leiden tot spanningen tussen de politieke instellingen en het middenveld.

Prof. De Ville ziet 2 dilemma's. Ten eerste de vraag of middenveldorganisaties door in een bepaalde dialoogstructuur te stappen het beleid legitimeren in plaats van het te bestrijden of veranderen. Ten tweede of het Europese beleid waar middenveldorganisaties kritiek op hebben moet bestreden worden of moet veranderd worden.

Een persoonlijke aanbeveling van Prof. De Ville is dat het middenveld het EU-beleid moet proberen bij te sturen. Zoals dit gebeurde bij het TTIP-verdrag. Er werd nagedacht over een alternatief, beter trans-Atlantisch verdrag (*Alternative trade mandate*). Hij ziet het middenveld als een constructieve partner die alternatieven aanbiedt. Daarnaast kijkt hij ook hoopvol naar de nieuwe Commissie Juncker, die een hand uitreikt naar het middenveld. Een kans voor het middenveld om met een eisenbundel klaar te staan. Kansen die we volop moeten grijpen, volgens Prof. De Ville. (*de integrale keynote van prof. De Ville vind je onderaan dit verslag*)

Vervolgens overliepen de **Europarlementsleden** in welke Commissies ze zetelden en welke prioriteiten ze zullen leggen. **Ivo Belet** (CD&V, Europese volkspartij) zetelt in de Commissie 'milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid'. Daarnaast is hij ook plaatsvervangend lid van de commissie 'transport en toerisme'. Zijn prioriteiten liggen bij werk, economische groei, investeringen, hernieuwbare energie en klimaat. Hij is ook rapporteur voor de hervorming van het ETS-systeem (Europees Emissiehandel systeem). **Helga Stevens** (N-VA, ECR) zetelt in de Commissie 'burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken' en is plaatsvervangend lid in de Commissie 'werkgelegenheid en sociale zaken'. Haar prioriteiten liggen bij gegevensbescherming, asiel -en

migratie en zorg voor personen met een beperking. Omdat ze zelf lang in het middenveld actief was, weet ze goed hoe het is om te lobbyen bij politieke instellingen. **Bart Staes** (Groen, Europese Groenen/EVA) is lid van de Commissie 'begrotingscontrole', en plaatsvervangend lid van de Commissie 'milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid'. In de eerste Commissie volgt hij de dossiers sigarettensmokkel en btw-clausules op. In de tweede staat hij in voor de opvolging van de voedseldossiers: GGO's, vlees van gekloonde dieren en nieuwe soorten voedsel. Tot slot was het woord aan **Philippe De Backer** (Open VLD, ALDE). Hij is lid van de Commissie 'industrie, onderzoek en energie' en plaatsvervangend lid van Commissie 'economische en monetaire zaken'. Zijn prioriteiten liggen bij energiedossiers en gezondheidszorg, hij ziet een grote rol voor Europa weggelegd op dit domein. ([hier](#) vind je een overzicht van de Belgische Europarlementsleden. Klik om te zien welke commissies ze opvolgen)

Interactie met het middenveld. Hoe kan Europa beter opnemen wat er lokaal leeft?

Helga Stevens (N-VA) mocht het debat openen. Zij stelde dat er ook op federaal, Vlaams en lokaal niveau pogingen gedaan moeten worden om het beleid te beïnvloeden en niet enkel op Europees niveau. Daarnaast moet het middenveld ook samenwerken met andere partners om met een gelijke eisenbundel naar beleidsinstellingen te stappen. Op deze manier wordt er *bottom-up* gewerkt. Ze stelde ook dat de EU transparanter moet maar dat het onmogelijk is om alles in data te gieten, er moet een evenwicht in de regelgeving gevonden worden. Ivo Belet (CD&V), repliceerde met de stelling dat het Europarlement een echt open huis is en dat we er trots op mogen zijn dat onze instellingen de democratie zo breed interpreteert. Maar, stelt Ivo Belet, als parlementariërs kunnen we geen politiek op ons eentje maken: we zijn met 12 Vlamingen, 21 Belgen in het parlement en het is onmogelijk om alle beleidsdomeinen even nauwkeurig op te volgen. Daarom hebben we de expertise van het middenveld nodig. Hij stelt ook dat de twee dilemma's voor het middenveld die Professor De Ville aanhaalde, geen echte dilemma's vormen. Ten eerste ga je als middenveld mee in het overleg, je moet je er in smijten, "*You win some, you lose some*". Ten tweede moet je het EU beleid niet bestrijden maar moet je met alternatieven komen, je moet blijven bijsturen en actie levert altijd resultaat op. Ivo Belet geeft het middenveld volgende raad mee: "**Doe mee, beïnvloedt, dialoog**".

Phillippe De Backer (Open VLD) start met een aanvulling op de uitzetting van Professor De Ville. Het ISDS-mechanisme is volgens hem in sommige gevallen wel nuttig, niettegenstaande ook hij vond dat er aanpassingen in de clausule moeten komen. Daarnaast wordt bij een geschil de overheid vaak in het gelijk gesteld en niet te bedrijven, besluit hij. Bart Staes (Groen) stelt dat er veel gelobbyd wordt vanuit middenveldorganisaties. Ook in de aanloop van het hoorzittingen door het aanreiken van mogelijke vragen aan de kandidaat commissarissen.

Vervolgens kwamen er vragen uit de groep. Ten eerste een reactie van de BBL (Bond Beter Leefmilieu): "waarom spreken we niet over participatie in plaats van lobbyen? Hoe kan aan de kiem van een idee al participatie ontstaan?". Phillippe De Backer stelt dat de **consultaties van de Commissie** zeer breed zijn. Hij geeft organisaties de tip om de input die zij aan de Commissie geven, door te geven aan de parlementsleden. Omgekeerd kunnen de parlementsleden de middenveldorganisaties informeren wanneer er consultaties doorgaan. Ivo Belet vestigde de

aandacht op **Vleva, een interessante partner om Europese dossiers op de voet te kunnen volgen.** Een tweede vraag werd gesteld door het 'Platform van vrouwen van de Congolese diaspora' en ging over het burgerinitiatief: "welke zijn voorbeelden van een geslaagd burgerinitiatief?". Bart Staes wist ons te vertellen dat '*Right to water*' en '*One of us*', twee initiatieven waren die in hun opzet geslaagd zijn. In het parlement werden er hoorzittingen met de initiatiefnemers georganiseerd. Een derde burgerinitiatief met de vraag om een Europees basisinkomen in te voeren, mislukte. Staes heeft ook weet van een initiatief vanuit vakbondshoek over ouderenzorg. Hij geeft alvast mee dat een **burgerinitiatief alleen kans op slagen heeft als men in alle lidstaten een goed georganiseerde structuur heeft om de handtekeningen in te zamelen.**

Peter Lambreghts, van de 'vzw Onafhankelijk Leven' vroeg zich af waarom sommige dossiers veranderen van Directoraat Generaal (DG). Een dossier dat door hem wordt opgevolgd, ging van het *DG Justice* naar het *DG Employment & Social Affairs*. Phillippe De Backer antwoordde dat dit een beslissing is van de Commissievoorzitter Juncker, er ligt hierrond geen initiatief bij het Parlement.

Verenigingen in een markt-keurslijf

Phillippe De Backer mocht openen. Hij deed dit aan de hand van de discussie over de diensten van algemeen belang en de verplichting voor non-profit organisaties om regels met betrekking van de marktregelingen op te volgen. Hij stelt dat het moeilijk is te komen tot een algemeen statuut aan de hand van de intenties van organisaties, dit kan volgens hem tot misbruiken leiden. Een beter alternatief lijkt hem om te kijken naar het type van dienstverlening in functie van een statuut. Bart Staes stelde dat de komende maanden een lakmoesproef zullen zijn voor de nieuwe Commissie Juncker. Gaat deze inderdaad zijn beloftes nakomen om andere elementen naast de markt centraal te stellen in samenleving? Hoe gaat het nieuwe beleid ten aanzien van jongeren, werk, organisaties vorm gegeven worden? Bart Staes stelt voor om als middenveld te wegen op de domeinen die hen aanbelangen. Helga Stevens wil dat er vooral wordt ingezet op een soepeler beleid en meer administratieve vereenvoudiging voor organisaties. Ivo Belet ging dieper in op het thema van het **Statuut van de Europese Verenigingen**. De Europese Raad ziet dit namelijk niet zitten, ze wil dit thema nationaal, en niet Europees regelen. Toch leek het hem noodzakelijk om met een Europees statuut als organisatie te kunnen werken. Hij merkte ook op dat het initiatief was genomen om een **intergroep 'Vrijwilligerswerk'** op te richten. De definitieve beslissing over welke groepen worden opgericht zal genomen worden op 7 december 2014, door de voorzitters van de fracties.

Hierop volgde de laatste vragenronde. Vanuit de CM kwam de vraag of het grote verschil in sociale traditie en organisatie van het middenveld geen hinderpaal vormt voor een coherente visie op de rol van het middenveld in de Europese beleidsvorming. Ivo Belet stelt dat dit inderdaad zo is, er is nood aan een vorm van 'ontwikkelingswerk' aangaande dit thema binnen de EU. Maar dat is niet zo evident is als het lijkt, sommige lidstaten hebben een autoritaire geschiedenis waarin een raadpleging van het middenveld verboden was. In België is het middenveld wel belangrijk, we hebben een heel apart model. Het vergt volgens Ivo Belet veel overtuigingskracht om andere Europarlementsleden zo ver te krijgen het middenveld actief te raadplegen. Bart Staes stelt dat dit probleem zich minder stelt in de groene fractie. De leden hebben vaak een achtergrond bij middenveldorganisaties. Hij stelt echter voor om goede voorbeelden van overleg in België uit te dragen. De volgende vraag van de BBL haakt daarop in: "Is er geen nood aan een grotere harmonisering in Europa?" Helga Stevens verklaarde dat dit geen makkelijke opdracht is gezien de verschillende tradities. Maar ook ons model is niet altijd het beste model, stelt ze, we mogen niet

arrogant worden en ons model opdringen. Ook mag Europa niet te betuttelend optreden, er is een goed evenwicht nodig tussen nationale en Europese wetgeving. Peter Lambreghts vroeg zich af of de kloof tussen de EU en de burger niet te verklaren is door een gebrek aan sociale thema's. Moet er niet meer druk vanuit de EU komen voor een sociale agenda en kan de kloof bijgevolg niet kleiner? Ivo Belet onderschrijft die vraag en haalt aan dat **een sociale bijsturing van het Europees semester een enorme kans** is. Hij stelt dat het harmoniseren van Europa op dit vlak ook op een andere manier kan. Zo kunnen we leren van andere landen aan de hand van scoreborden. Op deze manier worden landen gepusht in een beleidsrichting zonder ze aan de schandpaal te nagelen. De laatste vraag kwam van Bart Verstraeten, Wereldsolidariteit. Hij vroeg zich af of er genoeg gediscussieerd werd over grote thema's in de Commissie en het Parlement. Hoe het bijvoorbeeld komt dat de marktlogica het ontwikkelingsbeleid binnensluipt. Wordt daar fundamenteel over gediscussieerd? Ivo Belet stelt dat de macht van de Commissie heel groot is op dit vlak, de marktlogica kan binnensluipen met een liberale Commissaris voor handel. Het Parlement moet hier hard op wegen om hier transparantie in te krijgen. Bart Staes besluit de namiddag met een boodschap voor alle aanwezige middenveldorganisaties: **"Het middenveld is een belangrijke en kritische bron van informatie. Wij als Europarlementariërs kunnen niet alles weten, we hebben jullie dus meer dan nodig."**

De discussienamiddag werd afgesloten met een "Drink", waar informeel nog lang werd doorgesproken over de discussiepunten.

Keynote prof. Ferdi De Ville / 10 oktober 2014

Er is mij gevraagd het in deze keynote te hebben over de relatie tussen Europa en het middenveld tegen de achtergrond van vermarkting. Over het belang van het middenveld voor een gezonde democratie, waar veel onderzoek over bestaat, moet ik jullie denk ik niet vertellen. Ik neem ook aan dat alle politici hier aanwezig daarvan overtuigd zijn. Onenigheid kan eerder bestaan over **hoe** die rol en interactie wordt, en zou moeten worden, ingevuld, en daar zal ik het met betrekking tot het Europese niveau over hebben. Waar ik niet echt op zal ingaan, is hoe Europese wetgeving het statuut van verenigingen beïnvloedt, daar zullen de politici jullie misschien meer over vertellen.

Bij mijn bespreking zal ik, zoals ook in de uitnodiging vermeld staat, vooral verwijzen naar het beleidsdomein dat ik het beste ken: handel, en het Trans-Atlantisch Vrijhandelsakkoord (afgekort TTIP genoemd) in het bijzonder.

Oké. In theorie, op papier, besteedt de Europese Unie veel aandacht aan het middenveld. Al decennia bestaat de Europese sociale dialoog tussen de Europese koepelverenigingen van de sociale partners, ondersteund door de Europese Commissie, die vooral in de jaren negentig tot een aantal belangrijke uitkomsten heeft geleid. Ook al in 1992 publiceerde de Commissie een paper waarin ze zich voornam een open en gestructureerde dialoog met middenveldorganisaties te houden. Vele DG's van de Commissie hebben inderdaad specifieke initiatieven om die dialoog te voeren. In het beleidsdomein dat ik dus het beste ken, handel, heeft DG Handel bijvoorbeeld een 'civil society dialogue', ongeveer maandelijkse bijeenkomsten tussen medewerkers van het DG en het middenveld waar de Commissie uitlegt waar ze mee bezig is en luistert naar verzuchtingen. Daarnaast subsidieert de Commissie een heleboel middenveldorganisaties (soms hoor je het bedrag van 1 miljard euro per jaar) vanuit de filosofie dat ook die verenigingen die niet makkelijk vanuit eigen middelen actief kunnen zijn op Europees niveau toch die kans moeten krijgen. Er is het transparency register van 2011 dat consultaties tussen de Commissie en het Europees Parlement en belangengroepen transparant moet maken voor het publiek. Naast de ondersteuning en consultatie van het middenveld is het sinds het Verdrag van Lissabon ook mogelijk voor gewone burgers om via 1 miljoen handtekeningen (in minstens 7 lidstaten), de Commissie te vragen om een wetsvoorstel te doen, het zogenaamde burgerinitiatief.

Het kan dus zeker niet gezegd dat de Europese Unie het middenveld compleet links laat liggen. De frustratie bij middenveldorganisaties is denk ik ook niet dat ze niet *gehoord* worden, maar eerder dat ze de indruk hebben dat er niet echt *geluisterd* wordt, dat er met hun input weinig rekening wordt gehouden.

Laat mij het voorbeeld van TTIP nemen, en de frustraties die ik van verschillende betrokkenen uit het middenveld heb gehoord. Het is zo dat in deze onderhandelingen de Commissie meer, veel meer, dan tevoren zich inspannt om aan het middenveld en de bevolking in het algemeen, uit te leggen waar ze mee bezig is. Naast de klassieke CSD trekt de Commissie tijdens elke onderhandelingsronde ook een dag uit om te overleggen met het middenveld; er is een advies- of expertengroep opgericht die paritair is samengesteld (7 industrievertegenwoordigers, 7 middenveldrepresentanten), de Commissie heeft een heel actieve twitter account, ze publiceert heel wat papers over de onderhandelingen, enzovoort. Maar toch zijn zelfs middenveldorganisaties die in de expertgroep zitten gefrustreerd over het hoge 'praatbarakgehalte' ervan. Ze hebben het gevoel dat de industrie andere kanalen heeft om wel echt op de onderhandelingen te wegen. Niet onterecht: zo is gebleken dat in de voorbereiding van de onderhandelingen van de 560 ontmoetingen die de Commissie had 92% met industrievertegenwoordigers was en slechts 4% van het middenveld. Nog iets anders dat in het verkeerde keelgat is geschoten: deze lente besloot Handelscommissaris De Gucht om een

publieke raadpleging te houden over het meest omstreden aspect van de TTIP onderhandelingen: het zogenaamde ISDS systeem waarbij buitenlandse investeerders overheidsbeslissingen zouden kunnen aanklagen omdat het hun verwachte winsten zou kunnen verminderen. Op die raadpleging kwamen 150.000 antwoorden (een absoluut record), maar nog voor dat die antwoorden zelfs nog maar zijn verwerkt, werd het akkoord met Canada afgesloten, dat eveneens zo een ISDS systeem bevat. Een laatste bron van ongenoegen bij sommige kritische middenveldorganisaties die ik wil vermelden, is dat een Europees burgerinitiatief dat de Commissie wou vragen om de Raad te adviseren het mandaat voor de TTIP onderhandelingen te herroepen, onontvankelijk werd bevonden.

Aan de andere kant, hoor je van beleidsmakers, en ik heb het weer vooral over Europees handelsbeleid, frustraties dat volgens hen de discussie niet fair gevoerd wordt, dat het middenveld met onjuiste, populistische argumenten het debat verziekt (of dat terecht is laat ik in het midden). Dat leidt er dan weer toe dat die beleidsmakers niet bereid zijn om zulke kritiek au sérieux te nemen, en de critici afschilderen als (en ik citeer iemand die ik daarover sprak letterlijk) 'antiglobalistisch, anti-Amerikaans en anti-EU'.

Deze kortsluiting die ondanks alle toegenomen inspanningen en investeringen voor een intensievere dialoog tussen het middenveld en de Europese Commissie bestaat in Europees Handelsbeleid is wellicht niet in elk beleidsdomein in dezelfde mate aanwezig. Maar de spanning die er aan de grondslag van ligt, geldt mijns inziens toch voor de meeste van uw organisaties voor de verschillende thema's waar u mee bezig bent ook. Die spanning is mijns inziens tweeledig:

- Ten eerste is er voor u, het middenveld, steeds de vraag of u door in bepaalde dialoogstructuren te stappen niet het beleid dat u eigenlijk wil bestrijden of veranderen (ik kom dadelijk tot het verschil), eerder legitimeert. Dat is een dilemma dat ik bijvoorbeeld van leden van de TTIP expertengroep heb gehoord
- Een tweede, gerelateerde, dilemma is of u Europees beleid dat u verkeerd vindt, vlakaf moet bestrijden of moet proberen te veranderen.

Het klinkt misschien als de logica zelve, maar ik denk dat het een betere strategie is om alternatieven te bedenken en voor te stellen en daar allianties rond te bouwen dan om u vlakaf te verzetten tegen Europese initiatieven. Als ik naar de samenstelling van de verenigde verenigingen kijk, dan kan ik me voorstellen dat jullie niet tevreden zijn over hoe de Europese Unie vandaag werkt, waar, zoals het thema van deze namiddag stelt, vermarkting inderdaad dominant lijkt te zijn op het sociale en het democratische. Maar de klok terug draaien is onmogelijk en meestal ook onwenselijk. En door alleen maar 'tegen' nieuwe Europese voorstellen te zijn, behoud je het status quo dat net de bron van zoveel van jullie ongenoegen is.

Ik keer terug naar het voorbeeld van TTIP. Vele middenveldorganisaties die hierrond actief zijn geworden (wat trouwens heel erg toe te juichen is, en ik hoop dat ze zich zullen blijven bezighouden met Europees handelsbeleid wanneer de onderhandelingen achter de rug zijn), verzetten zich ofwel tegen een aantal aspecten van het akkoord (het al genoemde ISDS, versoepeling van regels rond GGO's, gebruik van hormonen in rundsvlees of chloor bij het desinfecteren van kippen, enzovoort) of tegen het akkoord in zijn geheel. Ik begrijp die tactiek als instrument om mensen te sensibiliseren en te mobiliseren, maar ik vind dat geen slimme strategie op langere termijn. Door enkel tegen bepaalde aspecten van een akkoord te zijn, riskeer je dat je uiteindelijk monddood bent wanneer er een akkoord zou komen waar die zaken inderdaad niet instaan. Maar dat is dan niet automatisch een goed akkoord. Of wanneer de oppositie tegen TTIP (die al een goede campagne heeft gevoerd

en daarmee de voorstanders denk ik heeft verrast), erin zou slagen om TTIP inderdaad tegen te houden, dan worden zij niet plots wakker in het paradijs van eerlijke en duurzame handel waar zij misschien van dromen. Veel van uw organisaties zijn begrijpelijk kritisch over TTIP. Het gevaar bestaat inderdaad dat dit akkoord sociale en milieubescherming en democratische principes verder zal uithollen, kortweg tot verdere vermarkting zal leiden, die vrees is terecht. Maar anderzijds is geen van uw verenigingen denk ik tegen internationale samenwerking. En de VS is een logische geprivilegieerde partner. Er is misschien nog een beetje onbenut potentieel op vlak van handel tussen de EU en de VS (de aanleiding voor de onderhandelingen), maar er is vooral nog héél veel onbenut potentieel op vlak van samenwerking in die problemen die ondertussen ook al de beheerscapaciteit van de EU overstijgen: klimaatverandering, belastingsparadijzen en belastingscompetitie in het algemeen, regulering van de financiële sector, het garanderen van voldoende en degelijke werkgelegenheid in een geglobaliseerde wereld, enzovoort. Ik denk dat het een betere strategie is voor het middenveld om een beter Trans-Atlantisch Partnerschap voor te stellen dat beantwoordt aan de 21^e eeuw dan de huidige TTIP onderhandelingen, dan alle energie te focussen op het ondermijnen van TTIP. En meer dan 50 organisaties, waaronder enkele van jullie leden, zijn ook met zoiets bezig: het alternative trade mandate. 75 MEPs hebben beloofd deze voorstellen te steunen.

Het lijkt weer een open deur in trappen, makkelijker gezegd dan gedaan en het is nog afwachten of het iets zal veranderen aan het Europese handelsbeleid, maar ik denk dat dit de te volgen weg is. Het middenveld moet zoveel mogelijk voorbij analyse van en kritiek op de Europese Unie, van het defensieve, zich Europees verenigen en werken aan alternatieven en steun zoeken bij de politici in het Europees Parlement en daarbuiten.

Het programma van de nieuwe Commissievoorzitter J-C Juncker, waaruit ook geciteerd werd in de uitnodiging, is getiteld: 'een nieuwe start voor Europa' en gaat over het slaan van bruggen naar het middenveld en de burger, over focus op de grote economische, sociale en ecologische uitdagingen en versterken van de democratische legitimiteit. Het is een hopelijk gemeende uitgereikte hand en het middenveld moet die hand grijpen, maar in de andere hand een constructieve eisenbundel hebben zonder dewelke bruggen zullen worden opgeblazen. Deze Commissie is misschien wel de Commissie van het vervolmaken of kraken van Europa en onze landgenote Marianne Thyssen zal daar een belangrijke, moeilijke rol in te spelen hebben. Veel werk, maar ook veel kansen voor jullie, zou ik zeggen.